

Innspill til Prop. 1S Utenriksdepartementet fra Sex og Politikk

Sex og Politikk er glade for at seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) fortsetter å være et viktig område i norsk utviklingspolitikk, slik den nylig lanserte handlingsplanen for kvinners rettigheter og likestilling understreket. Vi ønsker også det nye programmet, Likestilling for utvikling (LIKE), velkommen. Kapittelet for Global helse har gode målsetninger på kvinner, barn og ungdoms helse, smittsomme sykdommer og helsesystemer. Disse viser imidlertid ikke til Norges ledende rolle på SRHR-feltet. Vi ser med bekymring på at konkret finansiering til seksuelle rettigheter, inkludert abort og seksualitetsundervisning for ungdom er svak. Dette må styrkes om Norge skal opprettholde sitt viktige lederskap innen feltet. Globalt er vi i en situasjon hvor kontroversielle rettigheter innen helse er under press, særlig finansieringen av disse. I det siste har vi sett forsøk på å endre homo-lovgivning i Uganda og abortlovgivning i Polen som eksempler på dette. Norges rolle som forkjemper for kontroversielle rettigheter innen helse- og rettighetsarbeid er derfor spesielt viktig nå.

Trygge og lovlige aborter

Særlig er det viktig å sikre støtte til trygge og lovlige aborter i budsjettene under kapittel 168.70 Kvinners rettigheter og likestilling eller kapittel 169.70 Global helse. Manglende tilgang til trygg abort er en av de viktigste årsakene til svangerskapsrelatert dødelighet. Daglig dør 800 kvinner på grunn av en utrygg abort. Norge har i flere år støttet noen av de få internasjonale aktørene som arbeider effektivt for tilgang til trygge og lovlige aborter. Dessverre er støtten til disse internasjonale organisasjoner, som driver både tjenester og pådriverarbeid, redusert med 48% i perioden 2014 til 2016, en nedgang fra NOK 76 til NOK 37 millioner¹.

* Sex og Politikk ber Stortinget om å øremerke NOK 76 millioner, tilsvarende 2014 nivå, under Post 160.70, til internasjonale og nasjonale organisasjoner som driver tjenester og pådriverarbeid for trygg og lovlig abort.

Seksualitetsundervisning

Sex og Politikk er glad for at regjeringen fortsetter satsingen på utdanning under kapittel 169 post 73. I St.m. 25 *Utdanning for utvikling* legges det til grunn at utdanningen skal være rettighetsbasert med et integrert likestillingsperspektiv, av god kvalitet og med et særlig hensyn til marginaliserte grupper. Hvert år blir flere millioner tenåringsjenter gravide og avbryter utdanningen sin. Viktige årsaker til tenåringsgraviditet er mangel på helhetlig seksualitetsundervisning, tilgang på prevensjon og beskyttelse mot barneekteskap og overgrep. Ungdom må få tilgang på helhetlig seksualitetsundervisning som utrustet dem med handlingskompetanse, trygghet på egen identitet og kunnskap om seksualitet og rettigheter. Sivilsamfunnsorganisasjoner er avgjørende om man skal nå unge med undervisning - inkludert marginaliserte grupper - i og utenfor skolen, og legge til rette for undervisning og refleksjon av og med ungdom selv. Skal sammenhengen mellom helse og utdanning tas på alvor kreves det en ytterligere innsats for helhetlig seksualitetsundervisning, i tillegg til den innsatsen som ytes av UNFPA, UNICEF og UNESCO.

* Sex og Politikk ber Stortinget inkludere en satsing på seksualitetsundervisning gjennom sivilsamfunnsorganisasjoner under kapittel 169 post 73.

¹ Tallene er hentet fra Norads portal «Norsk bistand i tall».

Global Financing Facility

I 2015 lanserte Norge sin støtte til det nye helseinitiativet Global Financing Facility (GFF) til støtte for kvinners-, barns- og ungdoms helse. Med NOK 600 mill. årlig, under kapittel 169 post 70 Global helse, er Norge en betydelig bidragsyter. Ordningen retter seg mot statlige mottakere for å bidra til finansieringen av nasjonale helseplaner. Sivilsamfunn i mottakerlandene opplever vanskeligheter med å delta i utviklingen av disse planene. Vi er bekymret for at GFF ikke når ut til de mest marginaliserte gruppene og de mer kontroversielle helsetiltakene som trygg abort. Norge må utnytte det fulle potensialet til mekanismen og bruke sin stemme og posisjon i GFF slik at det blir en mekanisme som også inkluderer trygg og lovlig abort.

* Sex og Politikk ber Stortinget om å sikre at Norges stemme i GFF brukes for å sikre at det blir en mekanisme som inkluderer støtte til sivilsamfunnsorganisasjoners deltagelse i utarbeidelsen og implementeringen av nasjonale planer. Videre må Norges stemme sikre at tiltak for trygg og lovlig abort støttes av mekanismen.

Hiv forebygging - produktutvikling

Norge har vært en viktig bidragsyter til arbeidet med å både forebygge hivsmitte og øke tilgangen til medisiner for de som er smittet. Hver dag smittes 5600 personer med hiv og over 3000 personer dør av aids. For å stanse dette trenger vi en hiv-vaksine. Norge har støttet den langsiktige forskningen for å utvikle en hiv-vaksine siden 2001. I 2016 ble denne støtten avviklet. Budsjettet gir ingen bevilgning for 2017. Ved dette risikerer vi at det arbeidet som en dag fører oss til målet om null nye hivsmittede får et kraftig skudd for baugen. Norge har også støttet utviklingen av en vaginal-ring som beskytter kvinner mot hivsmitte. Nylig publiserte forskningsresultater viser 75% effekt av dette produktet og innen få år kan det være på markedet. Produktet vil gi kvinner selv kontrollen med å kunne beskytte seg mot smitte. Regjeringen har redusert kraftig i støtten til dette arbeidet i 2016 og ikke gitt noen lovnader for 2017. Den økte støtten til det globale fondet er bra, men må ikke gå på bekostning av innovativ og målrettet utvikling av forebyggende produkter som har vist gode resultater.

* Sex og Politikk ber komiteen om å øremerke en videre støtte til produktutvikling til forebyggende hiv-tiltak under kapittel 169 post 70 Global helse, for 2017 på 2015 nivå.

Støtte til FN-organisasjoner

Regjeringen har lagt frem et budsjett som skal bidra til å nå FNs bærekraftsmål, deriblant mål om helse og likestilling. FNs organisasjoner spiller en sentral rolle i oppnåelsen av disse målene. Støtten til UNFPA og UN Women ble redusert i 2016 og foreslås videreført på samme reduserte nivå i 2017. Disse organisasjonene er viktige samarbeidspartnere for Norges satsing på likestilling og SRHR.

* Sex og Politikk ber komiteen om å øke støtten til UNFPA og UN Women til 2015-nivået.

Tor-Hugne Olsen
Daglig leder

SEX^GPOLITIKK
Foreningen for seksuell og reproduktiv helse og rettigheter